

**INSTITUȚIA PUBLICĂ ORGANIZAȚIA PENTRU
DEZVOLTAREA ANTREPRENORIATULUI**

RAPORT ANUAL

**privind activitatea
Fondului de Garantare a Creditelor
pentru întreprinderile mici și mijlocii**

2023



CUPRINS

LISTA DE FIGURI	3
LISTA DE TABELE	3
ABREVIERI ȘI ACRONIME	4
CAPITOLUL I. DESCRIEREA FGC	5
1.1. SCURT ISTORIC	5
1.2. PRINCIPALELE PROVOCĂRI ȘI REALIZĂRI A PERIOADEI DE GESTIUNE	6
1.3. PRODUSELE DE GARANTARE	6
1.4. DESCRIEREA PROCESULUI DE SOLICITARE ȘI EMITERE A GARANȚIEI FINANCIARE	7
CAPITOLUL II. REZULTATE ȘI EVOLUȚIA ACTIVITĂȚII FGC	9
2.1. PRINCIPALELE REZULTATE ALE PERIOADEI DE GESTIUNE	9
2.2. PRODUSUL NOU DE GARANTARE PENTRU ANTREPRENORII CARE SOLICITĂ CREDITE DE LA ORGANIZAȚIILE DE CREDITARE NEBANCARE	10
2.3. CAPITALIZAREA FGC ȘI CALITATEA PORTOFOLIULUI DE CREDITE GARANTAT	11
CAPITOLUL III. ANALIZA IMPACTULUI	13
3.1. IMPACTUL DIRECT ASUPRA ECONOMIEI	13
3.2. IMPACTUL FISCAL	14
CAPITOLUL IV. DATE STATISTICE	15
4.1. PRODUSELE DE GARANTARE ÎN CIFRE	15
4.2. DISTRIBUȚIA GARANȚIILOR FINANCIARE PE CREDITORI	16
4.3. DISTRIBUȚIA GEOGRAFICĂ	17
4.4. DISTRIBUȚIA DUPĂ DOMENIILE DE ACTIVITATE	18
CAPITOLUL V. PARTENERIATE ȘI COLABORĂRI	19
5.1. COLABORAREA CU INSTITUȚIILE FINANCIARE DIN REPUBLICA MOLDOVA	19
5.2. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII INSTITUȚIONALE A FGC	20

Lista de figuri

Figura 1. Reprezentarea grafică a procesului de emitere a garanției financiare individuale	8
Figura 2. Dinamica acordării garanțiilor financiare noi (2019-2023)	9
Figura 3. Dinamica creșterii portofoliului de garanții gestionate (2019-2023)	13
Figura 4. Distribuția Produselor de garantare în total garanții acordate pe parcursul anului 2023	15
Figura 5. Ponderea garanțiilor active la situația din 31.12.2023 repartizată pe bănci	17
Figura 6. Numărul garanții financiare, pe regiuni	17
Figura 7. Valoarea garanțiilor financiare acordate pe parcursul anului 2023 după domeniul de activitate	18

Lista de tabele

Tabelul 1. Condițiile de garantare conform Produselor de garantare standard în anul 2023 pentru băncile comerciale.....	7
Tabelul 2. Produs de garantare pentru antreprenorii care solicită credite de la OCN-uri.....	11
Tabelul 3. Capitalizarea FGC la finalul anului 2023, lei	12
Tabelul 4. Structura cumulativă a portofoliului garanțiilor financiare la 31.12.2023	13
Tabelul 5. Contribuția la BPN a beneficiarilor de garanții financiare pentru anul 2023 (mii lei)..	14

Abrevieri și acronime

AID	Asociația Internațională pentru Dezvoltare
ANRE	Agencia Națională de Reglementare în Energetică a Republicii Moldova
BIRD	Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BNM	Banca Națională a Moldovei
BPN	Bugetul Public Național
FGC	Fondul de Garantare a Creditelor pentru IMM
IP ODA	Instituția Publică Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
MDED	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
SFS	Serviciul Fiscal de Stat
TVA	Taxa pe Valoarea Adăugată
OCN	Organizație de Creditare Nebancară
ODIMM	Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii

Capitolul I. Descrierea FGC

1.1. Scurt istoric

FGC reprezintă un instrument important pentru susținerea mediului antreprenorial din Republica Moldova. Conceptul fondului a fost instituționalizat în anul 1993, sub denumirea de *Fondul pentru susținerea antreprenoriatului și dezvoltarea micului business*¹, care a avut inițial ca scop finanțarea acțiunilor orientate spre dezvoltarea întreprinderilor în toate ramurile prioritate ale economiei, inclusiv acordarea garanțiilor pentru credite.

Cu toate că conceptul fondului a fost instituționalizat aproape imediat după declararea independenței, fapt ce a demonstrat înțelegerea de către guvernele de atunci privind necesitatea existenței unui asemenea instrument, de facto acesta a devenit funcțional abia începând cu anul 2004, atunci când au fost emise primele garanții financiare, fondul având un capital de sub 1,0 mil. lei.

Începând cu anul 2007, fondul a trecut printr-o reorganizare și a devenit ODIMM, având un mandat mai larg în susținerea antreprenorilor. Această schimbare a marcat o nouă direcție, eforturile fiind accentuate pe sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii din Republica Moldova, în vederea facilitării accesului acestora la finanțare.

Unul din factorii de bază în activitatea de garantare este capacitatea și disponibilitatea instituțiilor financiare de a acorda credite, iar pe parcursul anilor, criza bancară care a început în anul 2009, succedată de cea din 2014-2016, urmată de lichidarea a trei bănci comerciale, a fost cea mai mare provocare care a influențat negativ asupra întregului proces de creditare și respectiv asupra garanțiilor emise de FGC.

În anul 2022, ODIMM a fost reorganizată, devenind Instituția Publică Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului. Reforma respectivă a reflectat inclusiv dorința de a întări rolul FGC în sprijinirea antreprenorilor și dezvoltării mediului de afaceri din Republica Moldova, venind în scurt timp după recunoașterea de către BNM a garanțiilor emise de FGC, drept un instrument de diminuare a riscului de credit, prin aplicarea ponderii de risc de 20% părții din expunere care este garantată.

Misiunea actuală a FGC este de a sprijini întreprinderile mici și mijlocii prin *partajarea riscului de credit și facilitarea accesului la finanțare*. Prin intermediul garanțiilor financiare, FGC asigură o protecție pentru instituțiile financiare care acordă credite sectorului IMM, reducând riscul perceput și făcând împrumuturile mai accesibile pentru acestea. Astfel, FGC joacă un rol crucial în consolidarea stabilității financiare a mediului antreprenorial, stimulând dezvoltarea economică și promovând inovarea și creșterea în sectorul IMM din Republica Moldova.

Ca un instrument de sprijin pentru mediul antreprenorial, FGC este capitalizat din resursele Bugetului de Stat, iar pe parcursul anilor a beneficiat de cofinanțare din partea Uniunii Europene și a grupului Băncii Mondiale. Aceste investiții demonstrează angajamentul Guvernului și sprijinul partenerilor strategici de dezvoltare pentru dezvoltarea sectorului IMM și pentru promovarea antreprenoriatului în țară.

În concluzie, FGC este un pilon important în economia Republicii Moldova, jucând un rol esențial în facilitarea accesului la finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii, contribuind astfel la stimularea creșterii economice și la dezvoltarea antreprenoriatului.

¹ Hotărârea Guvernului nr.659/1993 privind Fondul pentru susținerea antreprenoriatului și dezvoltarea micului business, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=296618>

1.2. Principalele provocări și realizări a perioadei de gestiune

Pe parcursul anului 2023, economia națională se confrunta în continuare cu dificultăți semnificative la nivel economic și energetic, având în vedere contextul geopolitic regional și inflația ridicată, care la începutul anului a constituit 30%. Moldova a rămas puternic dependentă de importurile de energie, iar creșterea prețurilor la gaz și electricitate pe piața internațională a avut un impact direct asupra costurilor pentru consumatori. Creșterea costurilor energetice au pus presiune atât pe persoanele fizice cât și juridice, ce au înregistrat pierderi financiare semnificative. Incertitudinea politică și economică a dus la o scădere a investițiilor străine directe, iar mediul de afaceri a rămas precaut în fața unor decizii de investiții pe termen lung.

În plus, prin măsurile antiinflaționiste utilizate de BNM, rata de bază se menținea în continuare la o valoare ridicată, fiind în mărime de 20% la începutul anului și treptat diminuându-se pe parcursul anului, constituind 10% în luna mai. Astfel, ratele dobânzii la credite contractate pe parcursul a primelor 6 luni au fost ridicate, limitând accesul la finanțare pentru multe IMM-uri.

Pentru a reduce consecințele decalajului de finanțare, Fondul de Garantare a Creditelor în continuare a jucat un rol important în sprijinirea IMM-urilor prin facilitarea accesului la finanțare și reducerea riscurilor asociate cu acordarea creditelor.

Contribuțiile FGC pentru impulsionearea creditării și consolidarea proceselor de garantare pe parcursul anului 2023, pot fi descrise prin următoarele realizări:

- Elaborarea Manualului Operațional a garanțiilor individuale, ce reglementează emiterea, monitorizarea și executarea garanțiilor financiare individuale, precum și modul de formare și utilizare a mijloacelor financiare destinate emiterii garanțiilor individuale, consolidând procesele de garantare și gestionare a riscurilor într-un mod sigur și prudent.
- Semnarea contractelor de colaborare în redacție nouă, cu băncile partenere, în vederea optimizării procesului de garantare;
- Elaborarea produsului de garantare destinat colaborării cu sectorul OCN și semnarea contractelor cu O.C.N. „Microinvest” S.R.L. și O.C.N. „Mikro Kapital Company” S.R.L, oferind posibilitate companiilor care nu se califică pentru credite bancare tradiționale, un sprijin în diminuarea cerințelor de gaj și a costului creditului;
- Implementarea cadrului de guvernanță integrând principiile de mediu, sociale (ESG), care vizează promovarea acestor principii în cadrul activității și elaborarea produselor de garantare în conformitate cu standardele internaționale de mediu și sociale, în vederea contribuției la sustenabilitatea mediului, îmbunătățirea calității vieții sociale și întărirea guvernancei organizaționale;
- Lansarea apelului de depunere a cererilor din partea băncilor, pentru aplicarea la noul mecanism de garantare a portofoliului de credite, ce ar simplifica accesarea IMM-urilor la credite cu cele mai optime condiții.

1.3. Produsele de garantare

Pentru a-și îndeplini misiunea, FGC în permanență ajustează și îmbunătățește Produsele de garantare în corespundere cu restricțiile și provocările relevante ale pieței, precum și necesitățile mediului de afaceri.

Pentru anul 2023, FGC a menținut condițiile de garantare favorabile ce au fost dezvoltate în anul 2022, și a dezvoltat inclusiv un produs de garantare destinat colaborării cu OCN-urile.

Astfel, FGC a pus la dispoziția solicitanților și instituțiilor financiare cele 6 Produse de garantare standard (Tabelul 1), care au fost solicitate de instituțiile financiare partenere în funcție de nevoile specifice ale antreprenorilor și au acoperit practic toate sectoarele și nivelele de dezvoltare a IMM-lor din Republica Moldova.

Tabelul 1. Condițiile de garantare conform Produselor de garantare standard în anul 2023 pentru băncile comerciale

Condițiile de garantare a întreprinderilor		Debutante	Nou-create	Fondate de tineri sau femei		Active*	Exportatoare
				Nou-create	Active		
Cota maximă de garantare		80%	70%	70%		50%	
Suma maximă a garanției financiare		500 000	700 000	1 000 000	5 000 000	5 000 000	7 000 000
Perioada maximă garantată	Capital circular	36 luni					
	Investiții	Până la scadența contractului de credit					
Comision de garantare		0,5% anual din soldul garanției					

Sursa: IP ODA

1.4. Descrierea procesului de solicitare și emitere a garanției financiare

Pe parcursul anului 2023, pentru eficientizarea proceselor de garantare și colaborare cu băncile partenere au fost semnate contracte noi de colaborare, în vederea aplicării *Regulamentului cu privire la organizarea, funcționarea și utilizarea Fondului de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și mijlocii*² și facilitarea mai operativă a finanțării companiilor.

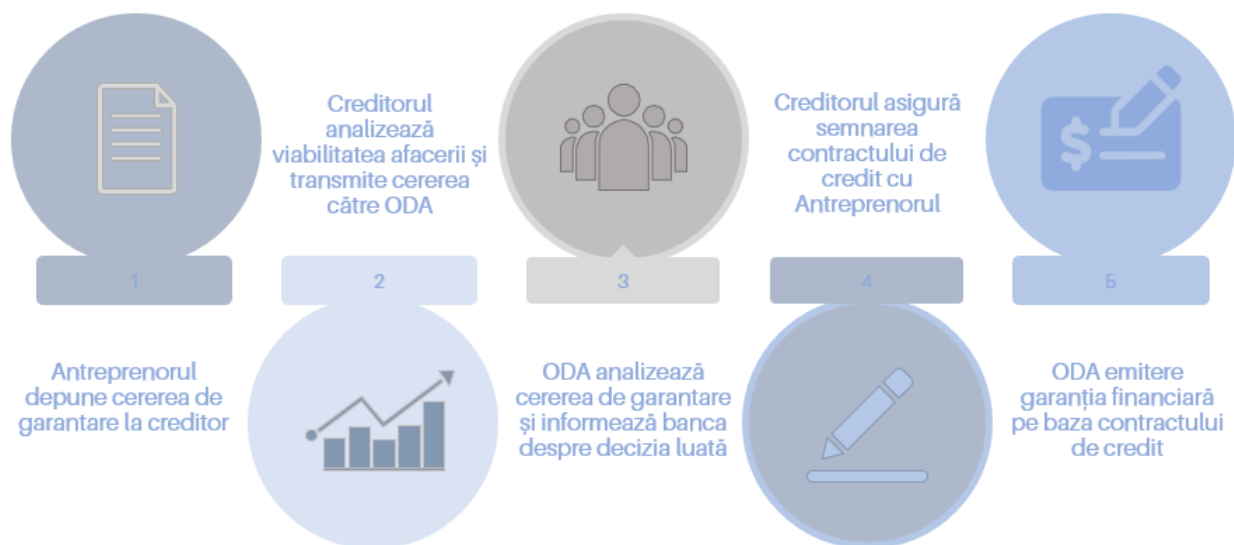
Astfel, banca creditoare, colectând datele de la antreprenor și asigurând semnarea cererii electronice de solicitare a garanției financiare, transmite dosarul de garantare către FGC, fără a mai fi necesară deplasarea la sediul I.P. ODA sau transmiterea anumitor acte în original. Această măsură a accelerat semnificativ procesul de evaluare a cererilor și emiterii deciziilor de garantare, precum și oferind un timp mai redus de accesare a resurselor financiare necesare activității IMM-urilor (Figura 1).

Fiecare creditor analizează cererile de credit în conformitate cu propriile proceduri și reglementări interne. Dacă proiectul de finanțare este aprobat de către creditor și întreprinderea poate demonstra capacitatea de rambursare a creditului, dar nu dispune de suficiente garanții reale pentru a se califica pentru un credit convențional, atunci creditorul poate transmite o cerere unică de garantare către IP ODA. Această cerere este semnată electronic atât de către creditor, cât și de către debitor, facilitând astfel procesul și asigurându-se totodată, că toate părțile sunt de acord cu termenii și condițiile.

IP ODA analizează cererea de garantare într-un termen de cel mult 5 zile, iar în cazul când solicitarea este aprobată, banca încheie contractul de credit, iar IP ODA emite scrisoarea de garanție financiară în favoarea băncii și încheie contractul de garantare cu antreprenorul, la fel prin mijloace electronice și fără a fi necesară deplasarea la sediul IP ODA.

² Hotărârea Guvernului nr. 709/2022 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea, funcționarea și utilizarea Fondului de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și mijlocii, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=134005&lang=ro

Figura 1. Reprezentarea grafică a procesului de emitere a garanției financiare individuale



Capitolul II. Rezultate și evoluția activității FGC

2.1. Principalele rezultate ale perioadei de gestiune

În anul 2023, prin intermediul garanțiilor financiare, FGC a reușit să ofere sprijin semnificativ mediului antreprenorial autohton, principalele realizări fiind:

– *Numărul semnificativ de garanții emise:* În decursul anului, FGC a acordat **455 garanții financiare**, oferind astfel susținere unui număr considerabil de întreprinderi mici și mijlocii din diverse sectoare ale economiei.

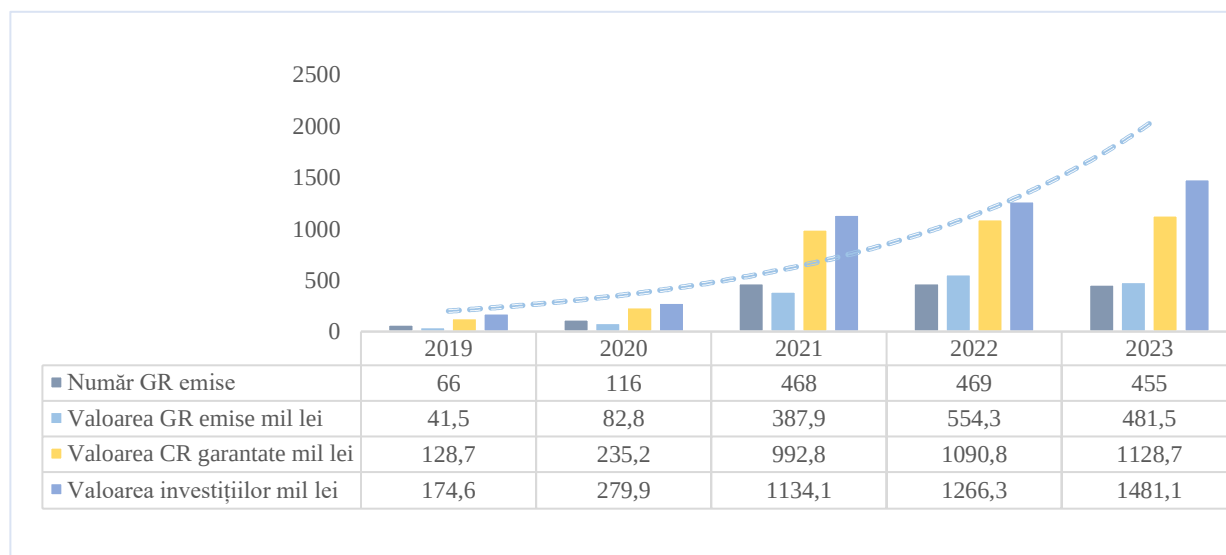
– *Facilitarea accesului la finanțare:* Valoarea totală a garanțiilor emise a atins **481,58 mil. lei**, contribuind la accesarea de către întreprinderile cu resurse financiare limitate, a creditelor în valoare totală de **1 128,7 mil. lei**.

– *Sprijinirea proiectelor investiționale:* Garanțiile emise au permis generarea în economie a investițiilor directe în valoare de **1,48 mld. lei**, contribuind astfel la dezvoltarea economiei naționale și la stimularea inovației în diverse domenii.

– *Contribuție semnificativă în stimularea economiei:* Prin acoperirea a **46%** din volumul total al creditelor garantate, FGC a avut un impact direct în facilitarea accesului la finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii, contribuind la creșterea economiei naționale.

Aceste rezultate arată importanța și eficiența FGC în susținerea mediului antreprenorial și în promovarea stabilității financiare într-un context economic complex. Prin intermediul Produselor de garantare ajustate și a proceselor optimizate, FGC continuă să sprijine dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, contribuind astfel la prosperitatea economiei naționale. Dinamica garanțiilor emise de FGC în perioada 2019 – 2023 este prezentată în (Figura 2).

Figura 2. Dinamica acordării garanțiilor financiare noi (2019-2023)



Sursa: Calcule IP ODA

Pe parcursul perioadei de referință au fost stinse la scadență **236 garanții financiare** în valoare de **186,6 mil. lei**, care garantau credite în valoare de **471,1 mil. lei**. Inclusiv, au fost solicitate cereri de plată din partea creditorilor pentru 10 credite neperformante, printre care o garanție financiară a cărei termen scadent a fost decembrie 2022, banca a solicitat achitarea acesteia în 2023 (fiind în drept să solicite achitarea garanției, maxim în termen de 90 zile după clasificarea creditului ca neperformant, chiar dacă scadența garanției a expirat). Astfel au fost achitate 10 garanții financiare pe parcursul anului 2023, în valoare de 11 373 705.6 lei (la valoarea soldului garanției spre plată), și stinse 9 garanții financiare la

valoare inițială de 13,5 mil. lei. În perioada anului 2023, în total au fost stinse **245** garanții financiare, în valoare de **203,16 mil. lei**.

Este important de menționat faptul că, în ultimii 3 ani marcați de provocări economice, numărul garanțiilor emise au înregistrat o evoluție constantă, subliniind astfel importanța și necesitatea garanțiilor financiare în perioadele de criză sau de incertitudine economică. Garanțiile oferite de FGC s-au dovedit a fi un instrument indispensabil pentru susținerea mediului antreprenorial, contribuind la redresarea economiei și stimulând creșterea economică.

Expunerea la risc a FGC pe parcursul anului a fost în valoare de **1 317,31 mil. lei**, pe parcursul perioadei de referință fiind gestionate **1 300 garanții**, care au asigurat credite în valoare de **2,95 mld. lei**.

La finele anului 2023, FGC înregistrează **1055 garanții** financiare active, în valoare totală de **1 114,14 mil. lei**. Aceste garanții au facilitat acordarea de credite în valoare de **2 453,03 mil. lei**, generând în economie investiții directe în valoare de **3 028,83 mil. lei**.

2.2. Produsul nou de garantare pentru antreprenorii care solicită credite de la Organizațiile de Creditare Nebancare

În condițiile unei piețe cu o concurență puternică, OCN-urile dețin un portofoliu semnificativ de credite, atât pentru persoane fizice cât și pentru persoane juridice, și devin tot mai puțin dependente de resursele atrase în formă de credite/împrumuturi externe, care de obicei sunt cu un cost ridicat, fiind înregistrată o descreștere esențială, mizând mai mult pe capitalul propriu (inclusiv exprimat prin împrumuturile subordonate primite de la fondatori).

Lansarea unui produs de garantare dedicat colaborării cu sectorul OCN a fost esențial, în scopul dezvoltării finanțării întreprinderilor mici și mijlocii, care ar putea să beneficieze de cele mai avantajoase condiții de garantare. Colaborarea cu OCN-urile contribuie inclusiv la respectarea cerințelor de reglementare a acestora în ce privește gestionarea riscului și adecvarea capitalului, astfel având posibilitatea de a oferi credite cu un cost mai accesibil pentru IMM-uri și cu cerințe de gaj mai mici, decât creditele standard.

Pentru a veni în sprijinul companiilor care nu pot accesa credite de la băncile comerciale, din diverse motive precum lipsa istoriei de credit, sau recent fondate, și pentru a facilita accesul lor la finanțare, IP ODA a dezvoltat un Produs nou de garantare destinat *antreprenorilor care solicită credite de la Organizațiile de Creditare Nebancare*, care a fost pus în aplicare prin intermediul FGC. Printre principalele condiții de garantare, putem enumera:

- Este destinat tuturor companiilor din sectorul IMM în condițiile Legii nr.179/2016;
- Suma maximă a garanției constituie **1,0 mil. lei**;
- Cota maximă de garantare constituie **50%** din suma creditului solicitat;
- Valoarea dobânzii anuale efective aplicate de OCN-uri pentru creditele garantate de FGC nu va depăși **25%** anual, cu posibilitatea de revizuire semi-anuală;

Pentru întreprinderile nou-create suma maximă de garantare constituie **500 mii lei**, iar pentru întreprinderi altele decât cele noi create – **1 mil. lei**. Cota maximă de garantare propusă este similară celei oferite deja în cazul băncilor în calitate de parteneri ai FGC, constituind 50%.

Termenul maxim de garantare pentru creditele destinate finanțării capitalului circulant nu va depăși termenul maxim de 36 luni, similar celor aplicate în cazul băncilor, iar pentru scopuri investiționale, la cererea OCN, garanția poate fi oferită până la scadența contractului de credit.

Reieșind din faptul că ratele dobânzilor aplicate de către OCN au în general un cost mai mare decât băncile, care este parțial argumentat prin faptul că debitorii acestora sunt mai riscați decât debitorii ce accesează credite de la bănci, precum și faptul că resursele atrase de OCN-uri sunt de obicei cu un cost mai mare decât la bănci, odată ce o parte din riscul de credit este preluat de către ODA, s-a propus limitarea ratei maxime a dobânzii ce urmează a fi aplicată de către OCN pentru creditele garantate de ODA. Pentru ca acest criteriu să fie unul corect, care ar putea echilibra ratele ridicate din sectorul OCN, dar în același timp să corespundă politicilor interne a OCN-ilor, valoarea dobânzii anuale efective a fost inițial limitată la 25%, cu posibilitatea de revizuire semi anuală, fără efect retroactiv.

Produsul de garantare funcționează în limita capacității de garantare disponibile, în limita a **100 mil. lei** cu posibilitate de revizuire, în cazul unui portofoliu calitativ de credite și o capitalizare suplimentară a FGC. Prin această inițiativă, FGC și-a propus lărgirea ariei de acoperire a produselor de garantare și îmbunătățirea condițiilor de creditare pentru companiile ce se deservesc la OCN-uri, astfel asigurând continuitatea accesului la finanțare și contribuind la stabilitatea economică a IMM-urilor.

Tabelul 2. Produs de garantare pentru antreprenorii care solicită credite de la OCN-uri

Condițiile de garantare a întreprinderilor		Nou create	Altele decât cele nou create
Cota maximă de garantare		50%	50%
Suma maximă a garanției financiare		500 000	1 000 000
Perioada maximă garantată	Capital circulant	36 luni	
	Investiții	Până la scadența contractului de credit	
Comision de garantare		1,0 % anual din soldul garanției.	
Valoarea dobânzii anuale efective aplicate de OCN-uri pentru creditele garantate de FGC		Maxim 25% anual	

2.3. Capitalizarea FGC și calitatea portofoliului de credite garantat

La începutul anului 2023, soldul resurselor financiare a FGC a constituit **186,8 mil. lei**, iar în scopul capitalizării FGC, pe parcursul anului au fost suplimentar alocate **38,0 mil. lei**, dintre care **30,0 mil lei** din contul Bugetului de Stat, iar **8,0 mil lei** reinvestite din instrumente generatoare de dobândă. În perioada de referință, ca rezultat al survenirii cazurilor garantate în conformitate cu prevederile contractelor de colaborare semnate cu instituțiile financiare partenere, au fost executate **10 garanții financiare**, fiind transferate către bănci cca **11,4 mil. lei**. Ca urmare a acțiunilor de recuperare a sumelor restante conform contractelor de credit garantate, de către instituțiile financiare partenere au fost recuperate și rambursate **0,53 mil. lei**.

În cele din urmă, la sfârșitul anului 2023, FGC se prezintă a fi relativ bine capitalizat în raport cu cererea de credite garantate, dar și în ceea ce privește expunerea la risc. Capitalizarea FGC constituie **213,99 mil. lei**, ceea ce în baza unui multiplicator (levier) de 1x6, determină o capacitate maximă de garantare de circa

1 283,9 mil. lei. Totodată, reieșind din soldul garanțiilor active de **820,87 mil. lei**, capacitatea disponibilă de garantare constituie cca **463 mil. lei**, (Tabelul).

Tabelul 3. Capitalizarea FGC la finalul anului 2023, lei

Capitalizare	Capacitatea de garantare cu aplicarea levierului de 1x6	Valoarea garanțiilor active la 31.12.2023 (după soldurile efective raportate de la băncile partenere)	Capacitatea disponibilă de garantare
213 990 352,99	1 283 942 117,94	820 872 921,96	463 069 195,98

Sursa: Calcule IP ODA

La situația din 31.12.2023, de către băncile partenere au fost notificate credite aferent cărora sunt înregistrate restanțe la achitarea tranșelor mai mari de 30 zile, acestea constituind **25,55 mil. lei**, valoarea garanțiilor aferente cărora constituiau **14,3 mil. lei**. Creditele aferent cărora au fost înregistrate întârzieri la plată mai mari de 60 zile au constituit **20,84 mil. lei**, fiind garantate cu garanții în valoare de **11,3 mil. lei**. Respectiv, totalul creditelor notificate au constituit **46,39 mil. lei** sau **2,60%** din soldul creditelor la sfârșitul anului de gestiune.

Reieșind din cele expuse, putem afirma că FGC a înregistrat o calitate foarte bună a creditelor garantate. Rata de rambursare fără întârzieri a creditelor garantate în anul 2022, a constituit **97,4%**, reflectând disciplina financiară a beneficiarilor în gestionarea creditelor garantate din partea FGC.

Este de remarcat faptul, că într-o perioadă caracterizată de fluctuații economice semnificative și incertitudine sporită, au fost întreprinse măsuri pro active pentru a asigura o selecție riguroasă a beneficiarilor garanțiilor și o evaluare atentă a riscurilor asociate. De asemenea, fiind implementate strategii eficiente de recuperare a creditelor restante, consolidând reziliența portofoliului FGC în fața provocărilor prezente.

Ca rezultat, rata de pierdere pentru anul 2023, reieșind din soldul garanțiilor financiare active la finele perioadei de gestiune, raportate la valoarea efectivă a garanțiilor executate și nerecuperate, constituie doar **1,32%**, fapt ce evidențiază capacitatea FGC de a menține o rată de pierdere foarte mică, care este un indicator al calității portofoliului administrat și a abilității FGC de a gestiona riscurile într-un mediu incert și volatil.

Capitolul III. Analiza impactului

3.1. Impactul direct asupra economiei

De la înființarea sa și până la finalul anului 2023, FGC a avut un impact semnificativ asupra mediului antreprenorial din Republica Moldova. De-a lungul perioadei de activitate, FGC a facilitat acordarea a **1889 de credite**, însumând o valoare cumulativă de **3 860,23 mil. lei**. Aceste credite au fost asigurate cu garanții financiare în valoare totală de **1 642,36 mil. lei**, facilitând accesul la finanțare pentru sectorul IMM și contribuind la generarea investițiilor directe în economie de aproximativ **4 789,14 mil. lei**, ceea ce a oferit instituțiilor financiare încrederea necesară pentru a acorda finanțare întreprinderilor cu resurse financiare limitate (Tabelul 4).

Tabelul 4. Structura cumulativă a portofoliului garanțiilor financiare la 31.12.2023

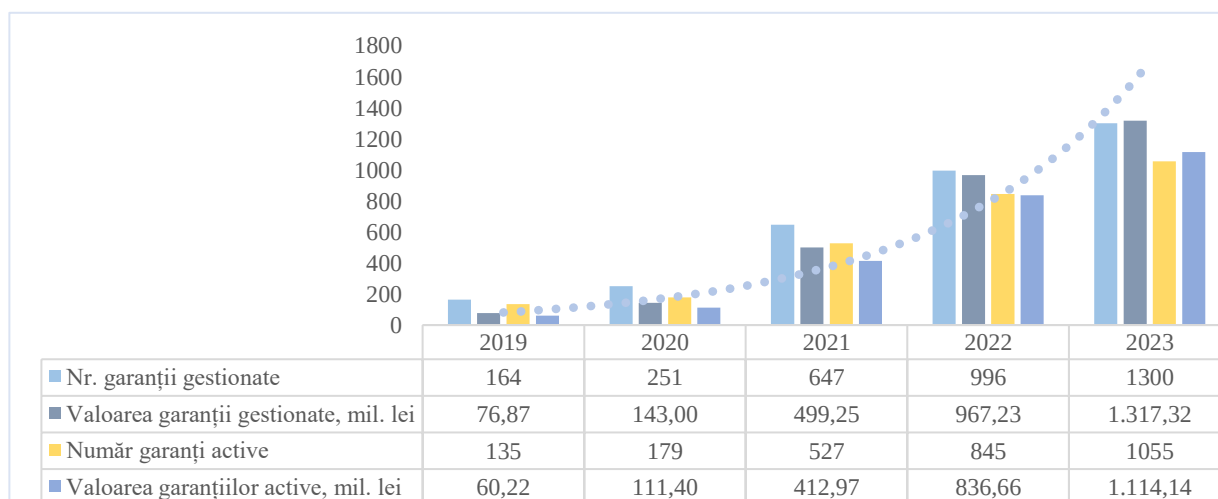
Statutul garanției	Numărul de garanții	Suma garanțiilor la valoarea emisă (lei)	Suma creditelor (lei)	Suma investițiilor (lei)
Activă	1055	1.114.149.464,40	2.453.032.466,17	3.028.837.499,94
Stinsă	834	528.217.137,26	1.407.203.466,77	1.760.303.851,22
TOTAL	1889	1.642.366.601,66	3.860.235.932,94	4.789.141.351,16

Sursa: calcule IP ODA

Reieșind din raportul anual prezentat de bănci cu privire la soldul creditelor active, ce sunt garantate de FGC, constatăm că soldul creditelor active constituie 1 778.42 mil. lei, reprezentând 9,59% din soldul total al creditelor acordate de băncile comerciale sectorului IMM (18 532,53 mil. lei).

În anii 2021-2023, FGC a emis **1 239** de garanții în valoare de **1 287,32 mil. lei**, asigurând credite în valoare de **2 878,3 mil lei**. Aceste cifre reprezintă **86,4%** din totalul garanțiilor emise de FGC în cei 30 de ani de activitate anterioară, fapt ce subliniază importanța și solicitarea garanțiilor financiare, mai ales în perioade de criză (Figura 3).

Figura 3. Dinamica creșterii portofoliului de garanții gestionate (2019-2023)



Sursa: Calcule IP ODA

Printre principalele scopuri ale creditelor garantate în 2023 se enumeră: realizarea de investiții (58,7%) și completarea capitalului de lucru (41,3%). Analiza impactului direct denotă faptul că, fiecare leu acordat sub formă de garanție financiară, a facilitat acordarea a **2,34 lei** sub formă de credit și a mobilizat în economie **3,07 lei**. Acest progres se datorează în mare parte, creșterii valorii medii a creditului garantat de 2,48 mil. lei, comparativ cu 2,32 mil. lei în 2022.

3.2. Impactul fiscal

Aprecierea impactului fiscal al FGC denotă faptul, că doar pentru anul 2023, beneficiarii de garanții financiare au contribuit direct la formarea BPN în valoare ce depășește **976,2 mil. lei** (Tabelul 5).

În perioada de referință beneficiarii de garanții financiare au obținut un profit total din activitatea de întreprinzător în valoare de **14 666,6 mil. lei**, fapt ce s-a materializat prin achitarea la bugetul de stat a peste **146,9 mil. lei** sub formă de impozit pe venit din activitatea de întreprinzător.

Beneficiarii FGC au jucat un rol vital în achitarea TVA și a accizelor către bugetul de stat. Conform datelor prezentate de SFS, contribuția lor a totalizat **449,2 mil. lei** achitate sub formă de TVA și accize, din care **265,1 mil. lei** au fost rambursate, astfel, contribuția netă la bugetul de stat doar în anul 2023 din TVA și accize, este de circa **184,0 mil. lei**.

Beneficiarii de garanții au oferit o contribuție semnificativă la menținerea bunăstării generale a societății prin asigurarea a **17 476 persoane** cu locuri de muncă. Plata primelor obligatorii de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări obligatorii de stat, reținute din contul angajatului aferent salariilor achitate către angajații beneficiarilor de garanții, a constituit peste **78,8 mil. lei**. *Bugetele administrațiilor publice locale* au beneficiat de încasări în valoare de **10,7 mil. lei** datorită activității FGC. De asemenea, alte taxe și impozite generate de beneficiarii garanțiilor financiare au adus resurse în valoare de **444,0 mil. lei**.

Tabelul 5. Contribuția la BPN a beneficiarilor de garanții financiare pentru anul 2023 (mii lei)

Nr.	Tipul indicatorului de rezultat	Valoarea indicatorului
1.	Total profit/pierderi din activitatea de întreprinzător	14.666.668,21
2.	Total alte taxe și impozite ce nu se conțin în celelalte categorii	444.064,74
3.	Nr. mediu scriptic de salariați în perioada de gestiune (nr.)	17.476
4.	Total impozit pe venit din activitatea de întreprinzător	146.981,91
5.	Total TVA și accize, inclusiv la import	449.207,26
6.	Total TVA și accize restituite din buget pe parcursul perioadei	-265.183,85
7.	Total taxe și impozite locale	10.725,39
8.	Total contribuții sociale din contul angajatului	469,15
9.	Total prime obligatorii de asigurare medicală	78.404,01
10.	Total impozit pe venit reținut la sursa de plată	111.546,01
Total contribuții nete la BPN (R2+R3+R4+R5+R6+R7+R8+R9)		976.214,61
Tipul indicatorului de impact la BPN		
11.	Raportul dintre contribuția la BPN și valoarea garanțiilor executate (plăți efective către bănci) pe parcursul perioadei de gestiune	85,83
12.	Raportul dintre un leu generat în BPN și un leu menținut în FGC	4,56
13.	Raportul dintre contribuția la BPN și un leu acordat sub formă de garanție	0,74

Sursa: Date prezentate de Serviciului Fiscal de Stat al RM; Calcule IP ODA

Este de menționat faptul, că capitalizarea FGC nu reprezintă nemijlocit consumarea mijloacelor financiare din FGC, acestea fiind capitalizate și consumate efectiv doar în cazul executării garanțiilor financiare. Astfel, reieșind din valoarea efectivă a garanțiilor executate (**11,3 mil. lei**) în perioada anului 2023, un leu consumat efectiv de către FGC pentru onorarea obligațiunilor de plată către instituțiile financiare partenere a generat în BPN circa **85,8 lei**. Analiza globală a impactului FGC asupra veniturilor la BPN denotă faptul că, un leu acordat sub formă de garanție financiară facilitează încasarea la buget a **0,74 lei**, pe când un leu acordat sub formă de capitalizare a FGC contribuie la BPN cu **4,56 lei**.

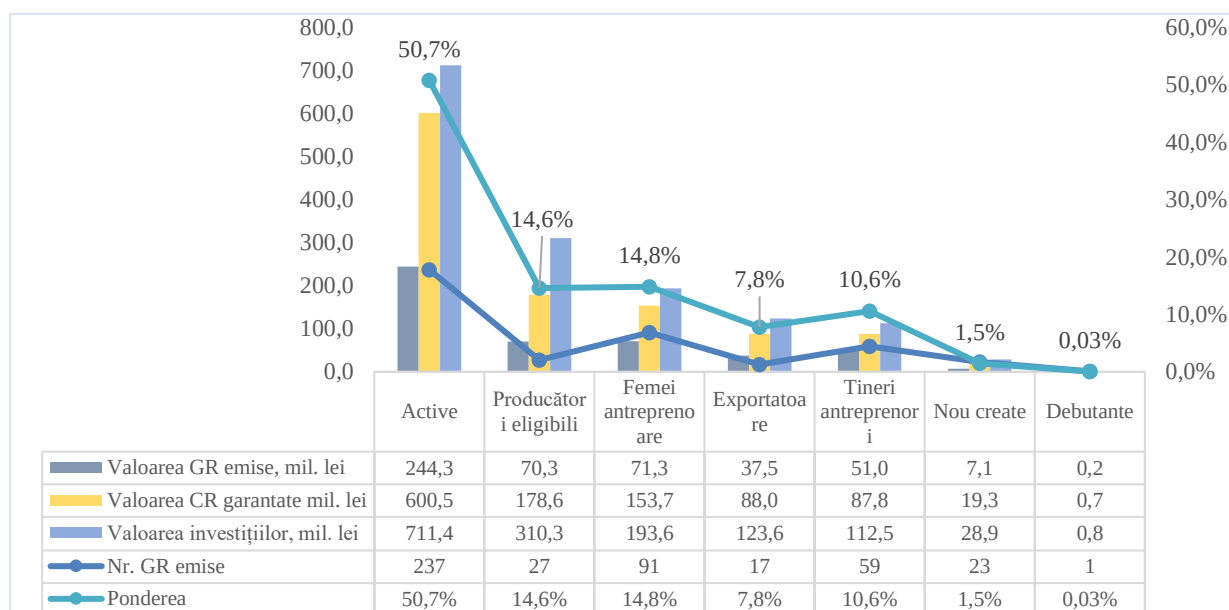
În ansamblul anului 2023, contribuția indirectă a FGC la BPN a totalizat peste **976,2 mil. lei**. Această cifră reflectă angajamentul nostru în dezvoltarea sustenabilității economice și sociale a țării și îmbunătățirea climatului investițional general.

Capitolul IV. Date statistice

4.1. Produsele de garantare în cifre

Analiza portofoliului de garanții relevă faptul că pe parcursul anului 2023, cca 50,72% din valoarea garanțiilor emise au fost acordate întreprinderilor active, care au o prezență pe piață de cel puțin 12 luni. Acest lucru evidențiază faptul că, majoritatea beneficiarilor garanțiilor sunt afaceri deja consolidate, ceea ce demonstrează încrederea în mediul antreprenorial și sprijinul acordat de către FGC. Distribuția Produselor de garantare în total garanții acordate (Figura 4).

Figura 4. Distribuția Produselor de garantare în total garanții acordate pe parcursul anului 2023



Sursa: Calcule IP ODA

De asemenea, un alt Produs de garantare deosebit de important este cel destinat **producătorilor eligibili de energie regenerabilă**, care reprezintă **14,6%** din totalul garanțiilor emise. Prin acordarea de garanții în valoare de **70,29 mil. lei**, Produsul de Garantare a facilitat accesul la credite investiționale în valoare de **178,61 mil. lei**, susținând proiecte în construcția parcurilor fotovoltaice și a eolienilor în valoare totală de **310,28 mil. lei**.

În cadrul portofoliului de garanții emise de FGC în anul 2023, sunt evidențiate inclusiv și Produsele de garantare care țintesc anumite segmente specifice de antreprenori și care de asemenea au o cotă semnificativă. Unul dintre ele este Produsul de garantare destinat **femeilor antreprenoare**, care deține o cotă de **14,8%** din totalul garanțiilor emise. Acest portofoliu are o valoare de **71,28 mil. lei** și asigură credite în valoare de **153,68 mil. lei**, contribuind la mobilizarea unui capital de aproximativ **193,6 mil. lei**.

Printre companiile susținute, se regăsesc și companiile exportatoare, care au beneficiat de garanții în valoare de **37,51 mil. lei**, ce reprezintă **7,79%** din totalul garanțiilor emise. Creditele garantate au însumat valoarea de **88,0 mil. lei**, generând investiții totale de **123,6 mil. lei**.

Produsul de garantare pentru companiile fondate de tineri antreprenori este la fel de important, reprezentând **10,58%** din totalul garanțiilor emise în 2023. Prin alocarea de **50,9 mil. lei** sub formă de

garanții, acest Produs a facilitat accesul la credite în valoare de **87,8 mil. lei** și a susținut proiecte investiționale în valoare de **112,4 mil. lei**.

Toate Produsele de garantare gestionate demonstrează importanța acordată diverselor categorii de antreprenori și sectoare economice, reflectând angajamentul FGC în sprijinirea și facilitarea accesului la finanțare pentru aceste categorii specifice de antreprenori.

4.2. Distribuția garanțiilor financiare pe creditor

Utilizarea garanției financiare în activitatea de creditare a sectorului IMM aduce numeroase avantaje atât mediului de afaceri, cât și instituțiilor financiare, cum ar fi:

- *Partajarea riscului de credit*: IP ODA preia o parte din riscul de credit, ceea ce reduce expunerea instituțiilor financiare și le oferă o mai mare securitate în acordarea creditelor.
- *Îmbunătățirea portofoliului de credite*: Prin utilizarea garanțiilor financiare, instituțiile financiare pot diminua activitatea ponderată la risc, ceea ce le permite să-și îmbunătățească structura portofoliului de credite și să reducă riscul asociat.
- *Acoperire cu garanție lichidă*: Instituțiile financiare beneficiază de o acoperire cu garanție lichidă, care are un grad crescut de siguranță. Aceasta le oferă un nivel suplimentar de protecție și stabilitate în cazul în care împrumutatul nu poate achita creditul.
- *Reducerea costurilor de recuperare*: Garanțiile financiare sunt mai eficiente și mai ușor de recuperat decât garanțiile reale, ceea ce reduce costurile asociate procesului de recuperare a creditului în cazul unui faliment al împrumutatului.
- *Extinderea și diversificarea clienților*: Prin intermediul garanțiilor financiare, instituțiile financiare pot extinde baza de clienți și diversifica portofoliul de credite, având un grad mai scăzut de risc. Acest lucru le oferă oportunitatea de a atrage noi clienți și de a-și extinde afacerea.
- *Contribuția la dezvoltarea micilor întreprinderi*: FGC contribuie la dezvoltarea micilor întreprinderi, accelerând creșterea acestora. Instituțiile financiare beneficiază ulterior de clienți cu o istorie creditară pozitivă și un portofoliu diversificat.

Primele cinci bănci cu cel mai mare portofoliu de credite garantate de FGC sunt:

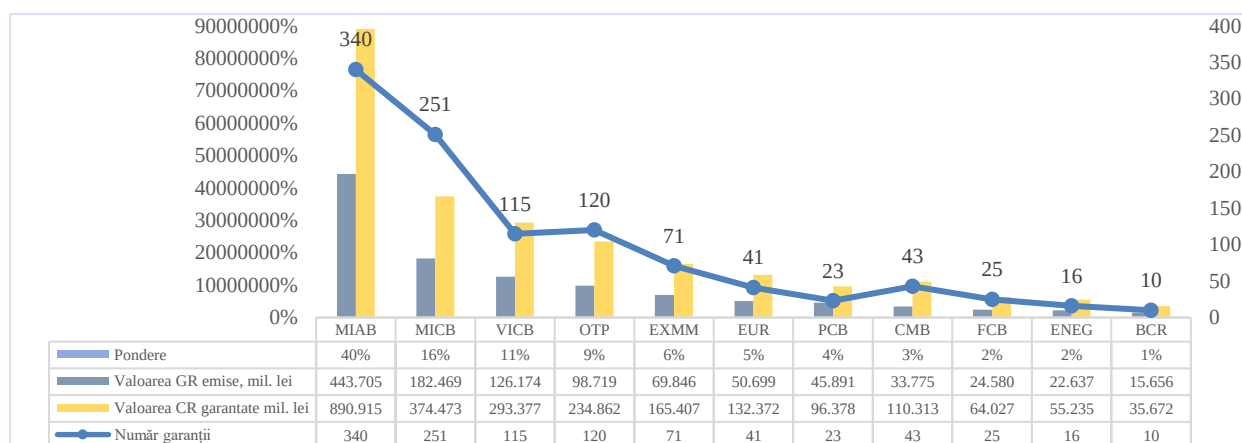
1. **B.C. „MAIB” S.A.**: Aceasta este cea mai mare bancă comercială din Republica Moldova și are un portofoliu extins de credite garantate. Cu **340 de garanții active**, MAIB demonstrează un angajament puternic față de susținerea sectorului IMM. Prin intermediul colaborării cu FGC, băncii îi revine o pondere semnificativă în asigurarea accesului antreprenorilor la finanțare.
2. **B.C. „Moldindconbank” S.A.**: În calitate de una dintre cele mai mari bănci comerciale din Moldova, Moldindconbank ocupă locul doi în ceea ce privește numărul de garanții financiare active. Cu **251 de garanții**, băncii îi revine o pondere semnificativă în sprijinirea mediului de afaceri și în acordarea de credite garantate pentru sectorul IMM din diverse sectoare economice.
3. **„OTP Bank” S.A.**: Ca o bancă cu prezență internațională și în Moldova, OTP Bank ocupă un loc important în cadrul programului de garantare a creditelor. Cu **120 garanții active**, aceasta reprezintă o opțiune populară pentru antreprenorii care caută finanțare garantată și sprijin în dezvoltarea afacerilor lor.
4. **B.C. „Victoriabank” S.A.**: Victoriabank este una dintre primele instituții financiare fondate din Republica Moldova. Cu **115 de garanții active**, Victoriabank joacă un rol important în furnizarea de finanțare garantată pentru întreprinderile mici și mijlocii, contribuind astfel la dezvoltarea și creșterea acestora.

5. **B.C. „Eximbank” S.A.:** Eximbank este o bancă specializată în serviciile financiare pentru sectorul corporat și întreprinderile mici și mijlocii. Cu **71 de garanții active**, Eximbank contribuie la sprijinirea antreprenorilor în accesarea creditelor și la facilitarea dezvoltării afacerilor lor prin intermediul produselor de garantare oferite de FGC.

Aceste cinci bănci au o pondere de peste **85,02%** din totalul portofoliului de garanții active administrat de FGC, care reprezintă peste **714,5 mil. lei** și joacă un rol esențial în asigurarea accesului antreprenorilor la finanțare și în susținerea dezvoltării sectorului IMM-ilor din Republica Moldova.

La finele anului 2023, băncile partenere au beneficiat de **1055 garanții financiare active** în valoare de emiterie de 1 114.1 mil. lei, iar după soldul efectiv conform raportului lunar transmis de băncile partenere, au constituit 820,87 mil. lei. Aceste garanții au asigurat credite în valoare de **2 397,47 mil. lei** ce au generat investiții de peste **2 mld. lei**. Aceste cifre reflectă impactul pozitiv al utilizării garanțiilor financiare în susținerea mediului de afaceri și în facilitarea accesului la finanțare pentru întreprinderi (*Eroare! Fără sursă de referință.*).

Figura 5. Ponderea garanțiilor active la situația din 31.12.2023 repartizată pe bănci

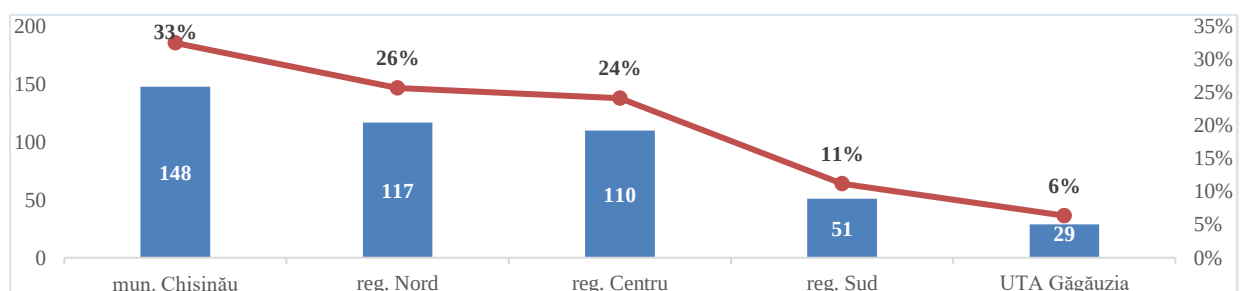


Sursa: Calcule IP ODA

4.3. Distribuția geografică

În ceea ce privește distribuția geografică a garanțiilor emise în 2023, observăm că **55%** dintre solicitările de garantare aprobate provin din regiunea centrală a Republicii Moldova. Aceasta indică faptul că, majoritatea beneficiarilor garanțiilor sunt afaceri din această zonă geografică. Pe parcursul anului, au fost emise garanții financiare pentru toate regiunile administrativ-teritoriale, reflectând astfel sprijinul acordat întreprinderilor din diverse localități din regiunea centrală (*Figura*).

Figura 6. Numărul garanțiilor financiare, pe regiuni



Sursa: Calcule IP ODA

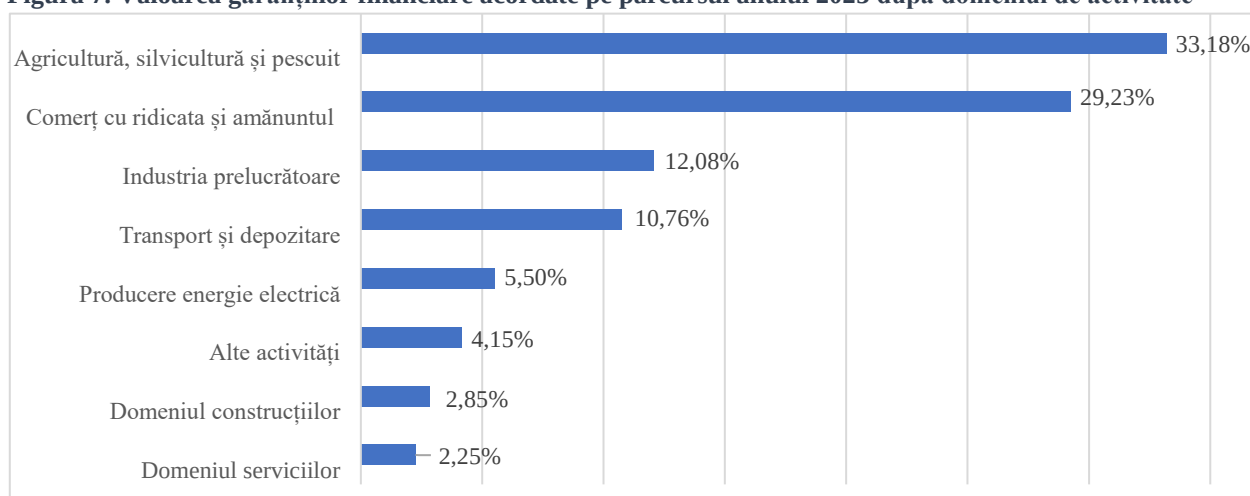
În același timp, **33%** din totalul garanțiilor financiare emise în 2023 au fost în favoarea companiilor ce activează în mun. Chișinău. Aceste cifre evidențiază distribuția geografică a solicitărilor și activităților economice în diverse regiuni ale țării, cu accent pe regiunea centrală și municipiul Chișinău. FGC își concentrează eforturile pentru a sprijini și stimula dezvoltarea întreprinderilor din toate zonele geografice, contribuind astfel la crearea și menținerea locurilor de muncă în respectivele regiuni.

4.4. Distribuția după domeniile de activitate

Garanțiile financiare emise de IP ODA au jucat un rol semnificativ în sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii din domeniul agricol. Aceste garanții au facilitat accesul la credite de la instituțiile financiare partenere în proporție de 33,18% din numărul total de credite garantate pe parcursul anului.

Totodată, cum s-a menționat și mai sus, cea mai mare pondere din valoarea garanțiilor emise, o reprezintă sectorul agricol, cu o cotă de 33,18% din valoarea totală a garanțiilor emise sau 138,60 mil. lei, urmat de comerț cu o pondere de 29,23% sau 149,61 mil. lei. Subsecvent, industriei prelucrătoare îi revine o pondere de 12,08% sau 54,60 mil. lei din valoarea garanțiilor emise, urmat de sectorul transport și depozitare deține o cotă de 10,77% sau 45,57 mil. lei și producătorilor de energie le revine o cotă de 5,5% sau 43.48 mil lei. (Figura).

Figura 7. Valoarea garanțiilor financiare acordate pe parcursul anului 2023 după domeniul de activitate



Sursa: Calcule IP ODA

Capitolul V. Parteneriate și colaborări

5.1. Colaborarea cu instituțiile financiare din Republica Moldova

IP ODA desfășoară o analiză continuă a situației economice a instituțiilor financiare în scopul evaluării și determinării poziției acestora pe piață. Această analiză are drept obiectiv principal identificarea noilor măsuri și strategii care pot contribui la îmbunătățirea procesului de garantare oferit de FGC. Prin urmărirea atentă a situației financiare a instituțiilor financiare partenere, IP ODA își propune să asigure un cadru de lucru sigur și sustenabil în ceea ce privește emiterea garanțiilor financiare.

Această abordare atentă și prudentă în procesul de emitere a garanțiilor financiare contribuie la asigurarea unei activități stabile și sustenabile în cadrul FGC. IP ODA este dedicată protejării intereselor sectorului IMM și promovării unui mediu favorabil pentru accesul acestora la finanțare, asigurând în același timp integritatea și soliditatea sectorului financiar.

Colaborarea strânsă cu băncile comerciale are o importanță deosebită pentru IP ODA, deoarece acest lucru facilitează accesul antreprenorilor la serviciile și produsele de garantare oferite de FGC într-un mod mai convenabil și simplu. Prin intermediul sucursalelor băncilor partenere, antreprenorii au posibilitatea de a solicita informații, de a depune cereri și de a obține sprijin în accesarea creditelor garantate.

De asemenea, au fost stabilite parteneriate cu sectorul OCN, astfel extinzând aria de suport pentru întreprinderi care se află la început de cale, și care nu se regăsesc printre potențialii clienți eligibili la băncile comerciale. Acest pas va spori accesul la finanțare pentru sectorul IMM, în special pentru acele companii care nu se califică pentru credite bancare tradiționale. Prin intermediul acestor parteneriate, vom putea asigura sprijin financiar și garanții pentru un spectru mai larg de întreprinderi, contribuind astfel la dezvoltarea și creșterea economică sustenabilă.

PARTENERII NOȘTRI

<u>B.C. „MOLDINDCONBANK” S.A.</u>	 MOLDINDCONBANK
<u>„OTP BANK” S.A.</u>	
<u>B.C. „MOLDOVA-AGROINDBANK” S.A.</u>	
<u>B.C. „VICTORIABANK” S.A.</u>	
<u>„BANCA DE FINANTE SI COMERT” S.A.</u>	
<u>B.C. „COMERTBANK” S.A.</u>	
<u>B.C. „EUROCREDITBANK” S.A.</u>	
<u>B.C. „EXIMBANK” S.A.</u>	
<u>B.C. „ENERGBANK” S.A.</u>	

„BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ CHISINĂU”
S.A.



B.C. „PROCREDIT BANK” S.A.



O.C.N. „MICROINVEST” S.R.L.



O.C.N. „MIKRO KAPITAL COMPANY” S.R.L



5.2. Consolidarea capacității instituționale a FGC

Pe parcursul anului 2023, IP ODA a beneficiat de multiple ori de suportul informațional și de expertiza tehnică din partea Asociației Europene a Instituțiilor de Garantare (AECM), fapt ce contribuie la dezvoltarea Produselor de garantare și eficientizarea procedurilor interne a Fondului de Garantare a Creditelor.

Participarea la sesiunile operaționale de instruire organizate de către membrii AECM, au favorizat dezvoltarea cunoștințelor, inclusiv aferente tendințelor viitoare în agricultură și planul strategic comun a UE cu referire la sustenabilitatea sectorului agricol, combinarea granturilor și instrumentelor financiare pentru susținerea proiectelor investiționale în agricultură, precum și instrumente financiare inovatoare pentru proiecte durabile, analiza impactului digitalizării în sectorul financiar și de suport antreprenorial, precum și soluții pentru finanțarea tranziției energetice.

Toate seminarele organizate, au constituit un forum util de schimb a celor mai bune practici internaționale, facilitând consolidarea relațiilor în cadrul instituțiilor de garantare.

FGC a beneficiat inclusiv de suportul financiar din partea Băncii Mondiale și Finance-in-Motion, pentru consolidarea cunoștințelor și capacității organizatorice a FGC.